Opłatę pocztową uiszczono ryczałtem

KVRJER FILATELISTYCZNY

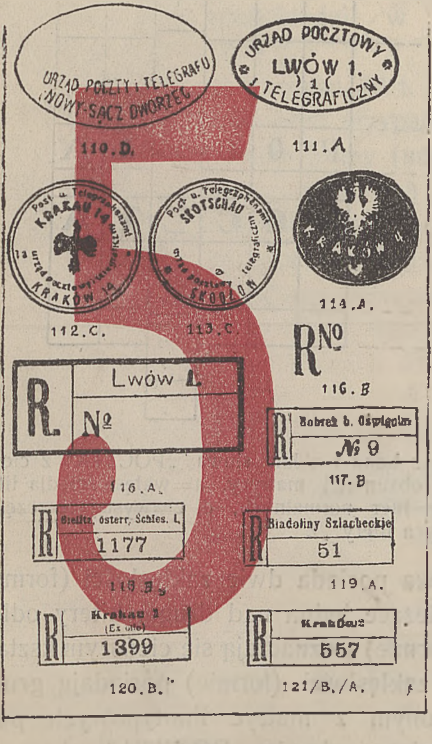
ORGAN POLS. ZWIĄZKU AKAD. FILATEL.

ORGAN POLS. KLUBU FILATELIST.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA	Cena egzemplarza	Prenumerata roczna:
LWÓW, ul. Kurkowa L. 5/Ip.	**35 gr.**	w kraju: 3·50 zł. półr. 2 zł.
K. O. WARSZAWA Nr. 152.836.		zagranicą roczna 5 zł.

Wydawca: JERZY ZADUROWICZ

ROK V. LWÓW, 25 lutego 1928. Nr. 50.

W numerze dzisiejszym początek szkicu historycznego p. t.

Konflikt Polsko-Gdański w roku 1925.

Pamiątki pocztowe po b. Zaborze austrjackim: Pieczęcie do tuszu i do laku urzędowego charakteru oraz pieczątki i nalepki na listy polecone austr. pochodzenia

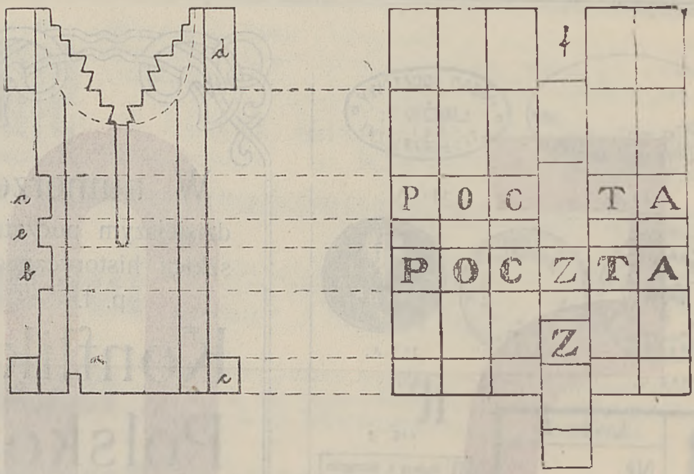
Prof. Stan. Mikstein.

Pierwsze polskie znaczki dla b. zaboru austrjackiego.

IV. Powstanie błędodruków w pierwszej formie typograficznej.

Arkusze znaczków nadrukowanych formą I. posiadają charakterystyczne błędnodruki, mianowicie na znaczkach 4, 5, 14, 15, 24, 25, 34, 35, 44 i 45 w słowie „POCZTA“ literę „Z“ z innego pokroju i znacznie cieńszą tak zwane dlatego „cienkie Z”, na znaczku 30 w słowie POLSKA uszkodzone „A” a na znaczku 73 zamiast rombu dwukropek. (Rycina na stronie tytułowej Nr. 46).

Cienkie „Z“ powstało przypadkowo skutkiem jakiegoś defektu matryc czy też nieprawidłowego funkcjonowania linotypu przy sporządzaniu półwierszy (M^1), w których właśnie w czwartem i piątem słowie występuje.

Ryc. 1. Widok matrycy linotypowej z boku i układ słowa „POCZTA“ z cienkim „Z“ z uwidocznieniem obsuniętej matrycy. a=wklęsłości dla liter cienkich, b=wklęsłości dla liter normalnych, d, c=wystające części matrycy, f=obsunięta matryca litery „Z“.

Każda matryca linotypowa posiada dwie zaklęsłości (formy) dla odlania tej samej litery, leżące jedna nad drugą. Litery odlewane w górnej zaklęsłości (formie) odznaczają się cieńszym kształtem, zaś odlewane w dolnej zaklęsłości (formie) posiadają grubsze zarysy linij. Otóż w złożonym z matryc linotypowych półwierszu (M^1) w czwartem i piątem słowie „POCZTA“ obsunęły się matryce liter „Z” tak, że w miejsce zaklęsłości (formy) dol-

nego „Z” o pokroju grubszym, wypadła forma górnego „Z“ o pokroju cieńszym. Ponieważ zaś półwiersze te (M^1) odlewano z dolnych części matryc, przeto w czwartem i piątem słowie „PO-CZTA“ musiał powstać błędnodruk.

Z tego pierwszego układu matryc linotypowych, zanim zauważono ten jego wadliwy układ, odlano pięć półwierszy, których użyto do lewych połów pierwszych pięciu rzędów poziomych pierwszej formy. Po zauważeniu tej wady, złożono na nowo matryce, lecz nie utrafiono poprzednich odstępów pomiędzy poszczególnemi słowami POCZTA. W pierwszym bowiem układzie (M^1) odległości pomiędzy czterema słowami „POCZTA” tego półwiersza wynoszą 10 i 1/2, 11 i 1/2, 11 i 1/2, 11 i 1/2 mm a w następnym (M_2) jednakowo po 11 i 1/4 mm.

Po ukończeniu nadruku urzędowego wydania i częściowem zniszczeniu formy pierwszej, usiłowano zrobić jej naśladownictwo resztkami oryginalnych półwierszy, a cienkie „Z“ starano się otrzymać przez zeskrobanie boków normalnego „Z”. Znamy dziewięć typów takich skrobanych „Z”, występujących w formie fałszywej oznaczonej jako VI. Arkusze tych falsyfikatów opisano już poprzednio choć niedokładnie w „Filateliście Polskim” Nr. 3, Kraków grudzień 1919 r.

Błędnodruk na znaczku 30 t. j. uszkodzone (połamane) „A” w słowie „Polska” powstał przypadkowo w czasie druku przez mechaniczne uszkodzenie formy (uderzenie, zgniecenie czy coś podobnego). Część arkuszy opłatnych znaczków 15 hal. ceglastych, które nadrukowano zaraz z początku, nie posiada tego uszkodzenia.

Błędnodruk na znaczku 73 dwukropek zamiast rombu powstał również przypadkowo przez zamieszanie jego czcionki do czcionek rombów a skutkiem tego przypadkowe użycie do układu pierwszej formy nadrukowej. Przy korrekcie dwukropek ten albo nie został zauważony albo też zauważony, nie został usunięty celem uzyskania rzadkiego błędnodruku.

Charakterystycznemi cechami prawdziwego nadruku z dwukropkiem zamiast rombu jest wcięcie od góry w pionowej kresce litery „P“ słowa „POCZTA” oraz maleńka kropka u góry po literze „T” słowa „POCZTA“, będąca resztką odlanej szpary między matrycami liter „T“ i „A”. Wcięcie w pionowej kresce litery „P“ jest późniejszem mechanicznem uszkodzeniem, które nie występuje jeszcze na znaczkach opłatnych 50 i 60-halerzowych oraz częściowo także i na znaczkach 15 i 18-hal. Z tego jednak wynika, że znaczki 15 i 16-hal. nadrukowywano przynajmniej w dwóch partjach w pewnym odstępie czasu.

Także i nadruk z dwukropkiem sfałszowano. Fałszywy nadruk z dwukropkiem odznacza się oprócz odmiennego ustawienia względem siebie słów „POCZTA“ i „POLSKA“. braku wcięcia w pionowej kresce litery „P“ słowa POCZTA i braku kropki po literze „T“ przedewszystkiem bardzo silnem przesunięciem tego dwukropka na prawo pod literę „Z“ słowa „POCZTA“.

Wiadomości bieżące.

Do numeru niniejszego dołączamy w formie 4-stronicowych dodatków: dalszy ciąg „Pamiątek pocztowych po b. zaborze austrj.“ oraz początek „Konfliktu polsko-gdańskiego w r. 1925“.

Dwubarwne kartki kartonowe do drukujących się obecnie prac p. A. B. Piaskowskiego, ukażą się z początkiem maja b. r.

Następny numer „K. F.“ ukaże się z końcem marca b. r.

OSTRZEGAMY! ! **przed następującemi nieuczciwemi jednostkami i firmami**

WIR WARNEN! ! **vor folgenden, unehrlichen Personen und Firmen**

S. Grünszpan Kielce, Rynek 18, **Wł. Klemczak** Miejska Górka, **Ł. Szapował** Dubno, **J. Rabinstein** Dubno, Zabramje 19., **Alf. Teslou Doprat** Estonja, **H. Grünberg** Rzeszów, Baldach 13, **I. Spiegelman** Łódź Narutow 9, **Fr. Pawelski** Bydgoszcz, Pomorska 30, **J. Wiśniewski** Bydgoszcz, Miłoleśna 10, **K. Hodek** Wiedeń XIX, Kahlenb. 101, **A. Locker** Piatra—N Rumunja, **J. Mozdyniewicz i W. Strzelbicki** Warszawa, Śto-Krzyska 11/11, **Ign. Ores** Kraków Rynek 9, **M Stencel** Gdańsk pl. Heveliusa, **O. Smida** Praga VIII Brevnov 594, **L. Friedmann** Bucarest (Rum.), **S. Tomalik** Zagożdżon. **Tib. Trifa** Sebes-Alba (Rum.) **„Filatelista“** Tłumacz Pańska 5. **E. Jegoroff** Warszawa Marszałkowska 63.

KUPON

upoważniający do zamieszczenia ogłoszenia złożonego z 20 słów w numerze marcowym „K. F.“ Przy przesyłaniu powyższego kuponu należy dołączyć 50 groszy. Ogłoszenia przyjmuje się do 15/III 1928.

GUTSCHEIN

für ein Inserat von 20 Worte in der März № „K. F.“ Mit dem Gutschein sind 0·50 schw. Fr. einzusenden Inseratenschluss am 15. März 1928.

Redaktor odpowiedzialny: Jerzy Zadurowicz.
Odbito w drukarni Józefa Landesberga w Złoczowie.